

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neretrucate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Inserate
Se trimite la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
SINDURILE DE ANUNȚURI:
In Viena la M. Duker Naamf.,
Max. Argonfeld & Emeric Le-
ner, Heinrich Schaler, A. O-
peltz Nochi, Anton Orpelik.
In Bucaresta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
poid (VII Erzsebet-kürt).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și favo-
rabil. — RECLAME pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LX·XII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 30 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un exem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 104.

Brașov, Joi 14 (27) Mai

1909.

Să fim cu băgare de samă!

I.

De când cu mișcarea produsă în sânul diecezei Caransebeșului, care a fost caracterizată prin strigătul de alarmă: „burdismul în biserică“!, ear mai cu samă după sinodul obicinuit dela Paști intrunit pe baza alegerilor, cari din norocire, n'au dat rezultate, de cari de rândul acesta ne temeam cu toții, s'a început în foile noastre de aici o discuțiune adeseori foarte infocată, la care noi până acuma numai într'atâta am luat parte, intru cât am simțit necesitatea de a ne marca poziția noastră principiară ca un organ, a căruia sollicitudine s'a accentuat întotdeauna în mod egal și neschimbat, atât față cu interesele noastre naționale politice cât și față cu cele naționale bisericesti.

N'am luat parte la discuția specială și de aceea, fiindcă cu părere de rău am trebuit să experiam, că ea a fost dusă pe un teren, pe care noi, după toate convingerile noastre cele mai bune, nu ne putem pune, și deci am preferit mai bine să stăm deocamdată rezervați ca nu cumva printr'o critică netimpurie să contribuim a mări confuziunea de idei, ce s'a produs prin lansarea unor păreri asupra procederei tactice în sinoade și în genere pe teren bisericesc, cari puteau fi nutrite cu bune intențiuni, dar ni-se păreau greșite din punct de vedere tactic, mai mult însă din punct de vedere al intereselor conducerei noastre generale naționale.

Poate că unul sau altul din cetitorii noștri va fixa cu ochi mirați cuvintele: „conducere națională“, care de un timp destul de îndelungat incoace par a fi eșit la noi cu totul din us și din circulație. Era un timp, când în toate cestiunile grave românești, fie ele de ori ce natură, așteptam să se pronunțe oarecare putere morală și intelectuală din sânul nos-

tru, căreia îi dădeam, după vremuri, diferite numiri, sub care însă totdeauna înțelegeam o conducere națională. Unora din timpul mai nou le va plăcea poate mai bine numirea mai plastică de stat major. Ori și cum, dar aveam totuși, în mânia tuturor neajunsurilor organizațiunii noastre, ceva, ce în cestiuni grave dădea tonul și direcțiunea, și acest ceva niciodată nu ni-l'am fi putut inchipui altfel decât ca un stat superior, care avea să se pronunțe în cazurile date, cu conziderarea egală, conștiințioasă a intereselor națiunii și ale bisericii, pentru ca apoi pe baza aceasta să se împartă rolurile în luptele zilnice cu forțele adverse, lupte impuse nouă de împrejurările politice din statul în care trăim.

Am căutat noi Români din Ardeal, Bănat și Țara ungurească, cu forțele noastre slabe, și și acestea în mare parte paralizate, să aducem în consonanță, pe cât numai era posibil, exigențele luptei noastre principiare naționale-bisericesti cu dura necesitate a împrejurărilor nefaste diametral opuse acestor exigențe, pentru ca să se poată susține între noi cât de cât aea conștiință de solidaritate, fără de care nu se putea cugeta o conlucrare comună a tuturor factorilor poporului nostru.

În modul acesta a fost cu puțință ca treizeci de ani și mai bine aceia dintre noi, cari se ziceau și se credeau a fi mai independenți, să hrănească rezistența politică națională în sânul poporului nostru și să facă guvernelor vrășmașe limbei și naționalității noastre opozițiune politică mai mult sau mai puțin energică, pe când în tabăra noastră bisericască să observa o atitudine, care părea diametral opusă acelor nizuințe și adeseori ne făcea impresiunea nouă celor dela presa națională, că este chiar guvernamentală.

Dar faptul acesta în același timp n'a eschis, ca Archiereii noștri ori de câte ori au fost primejduite interesele lim-

bei și culturai noastre, cari sunt totodată interese de viață capitale ale bisericii, îndemnați și de curentul puternic din popor, să facă din timp în timp pașii de remonstrațiune și de protestare la tron și la guvern. Vorbim despre o stare de lucruri, peste care au trecut până azi patruzeci de ani. Firește că agravându-se din lustru în lustru tot mai tare situațiunea politică a poporului nostru, ear noi Români neavând până acum norocul să ne putem reculege, în urma dezastrelor ce le-a suferit, la începutul anilor 90 ai veacului trecut, organizațiunea noastră ploitică abia incirpată, am fost condamnați să facem tot mai triste experiențe din an în an.

De aceea pe toți câți au trăit aceste timpuri cu conștiința lor națională deșteaptă, a trebuit să-i impresioneze în mod straniu faptul, că azi, după ce a trecut aproape o jumătate de veac de opoziție națională românească în astfel de condiții, parte mare dintre politicianii generațiunii mai tinere confundă tactica de luptă pe teren politic național și pe teren bisericesc într'atâta, încât uită sau ignorează de a face distincțiunile neaparat de lipsă, dictate de starea reală a lucrurilor, care nu permite, ca activitatea ce se desfășură la noi în corporațiile bisericesti, să fie târâtă în vârtejul politicei militante de toate zilele.

Wekerle la Viena. Ministru-președinte Wekerle a sosit alaltăeri sara la Viena. În programul său de călătorie era prevăzut să stea două zile acolo, în care timp va avea audiență la Maj. Sa. Aceasta va fi prima audiență a lui după plecarea Monarhului din Budapesta. Se zice, că Wekerle va conferi și cu ministrii comuni și cu membrii cabinetului austriac Aprețiând însemnătatea acestei ultime călătorii a lui Wekerle la Viena, corespondentul din Budapesta a lui »N. F. Pr.« comunică, că ea stă în legătură cu acțiunea de descurcare, ce a inaugurat-o guvernul unguresc. În decursul audiențelor dela Buda se se fi ivit o înțelegere în punctul, că soluțiunea

cea mai spontană a crizei ar fi să se conzerveze majoritatea actuală a camerei pe baza unui nou program al guvernului. Dintre toți câți au fost în audiență, singur numai Iusth s'a pronunțat contra acestei modalități de soluțiune, cu care să fi fost înțeles și monarhul. Acel program nou al guvernului însă nu era încă stabilit când cu audiențele. Numai acuma în conziliul de ministrii, ce s'a ținut luni în Budapesta, s'a revidat și s'a stabilit programul, cu care guvernul vrea să rezolveze criza și pe baza căruia ministru-președinte Wekerle va avea să trateze acuma în Viena. Pentru ca să fie deplin stabilit acest program, se recere consimțământul Coroanei și sunt de lipsă tratări și cu guvernul austriac. De aceea se crede, că aceste tratări vor dura încă mult timp, poate chiar până la toamnă.

Audiența de azi a lui Wekerle are scopul înainte de toate de a face cunoscut monarhului punctul de vedere al guvernului unguresc în cestiunea descurării. În a doua jumătate a săptămănei curente Wekerle va raporta colegilor săi din ministeriu asupra ultimei audiențe la monarh și a conferințelor sale cu bărbații de stat austriaci.

Păreriile lui Iusth. După o absență de mai multe zile președintele camerei, Iusth, reîntorcându-se luni în Budapesta, s'a dus la clubul independist, unde a declarat cu privire la situație, că el e de părere, că ministru-președinte Wekerle în audiența sa de acuma la monarh va raporta asupra desăvârșitului fiasco al acțiunii de fuziune și în legătură cu aceasta va propune Majestății Sale să tracteze direct cu partidul independist pentru descurcarea situației. Dr. Wekerle mai este, zise Iusth, în pozițiunea, de a raporta încă de pe acuma Maj. Sale, că partidul independist nu-și va putea da concursul la aplanarea crizei fără ca mai înainte să se rezolve în mod mulțămilor cestiunea băncii.

În fine Iusth, să-și fi dat părerea, că cu anevoie ministrii locali vor putea rămănea în funcțiunile lor și după Rosalii deci până atunci va trebui să se ia o deciziune așa sau așa. Deputații independiști, cari s'au întors din provincie spun, că acolo se fac pregătiri deja pentru nouă alegeri dietale.

Scornitura lui »A Nap« e desmintită acuma și de Nicolae de Szemere. Acesta declară în »N. Fr. Presse«, că nu e ade-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Ceva despre antropologie.

Antropologia sau știința despre om, despre locul ce-l ocupă el în natură între celelalte ființe și despre dezvoltarea lui, tractează despre proprietățile lui corporale și spirituale. Ea este cea mai nouă dintre științele naturale și se împarte în antropologia somatică (ce se ocupă cu proprietățile corporale), cea etnografică și cea preistorică.

Cu cestiunea raselor s'au ocupat mult învățați. Sistemele unora se bazează numai pe proprietățile corporale (somatice), iar a altora mai mult pe cele limbice. Antropologul Stratz împarte rasele în trei grupuri. Cel dintăiu e grupul raselor protomorfe, a oamenilor primitivi. Al doilea grup cuprinde în sine cele trei rase, ce se deosebesc mai mult deolaltă, rasele archimorfe. Ele se împart după colorarea pielii în rassa neagră (meloderma), rassa albă (leucoderma) și rassa galbă (xantoderma). În grupul al treilea se cuprind rasele metamorfe, sau rasele amestecate. Cea mai primitivă rassă este cea australiană. Australianii stau mai aproape de forma străveche comună a

omului, din care s'au desvoltat în trei direcțiuni deosebite cele trei rasse archimorfe. Deosebirea dintre rassa primitivă și cele trei rasse archimorfe iese foarte bine la iveală, din asemănarea craniului și a feței între o australiană și între reprezentanții rasei archimorfe, de ex.: o față de negru, o față de chinez, și o față de rus.

Antropologia modernă a luat un avânt mai mare numai dela mijlocul secolului trecut, după ce s'a descoperit în Europa urma oamenilor diluviali și clădirile de pe stâlpi (palafite). Astfel s'a desvoltat știința despre oamenii străvechi, preistoria. Înainte cu cincizeci de ani s'a descoperit în lacul Zürich mai întâiu rămășițe de astfel de palafite. Clădirile acestea erau locuințe de oameni din timpuri preistorice, făcute din lemn și așezate pe stâlpi în lacuri, râuri, sau în bălți, pentru a se feri de animalele răpitoare, sau de dușmani. În iarna anului 1853/54, când lacul Zürich scăzuse excepțional de mult, s'au găsit pe fundul lui multime de vase de lut, oase de animale, seminte, țesături primitive, unelte și alte rămășițe de cultură omenească. Afară de aceasta s'au aflat șiruri regulate de stâlpi îngropați în fundul lacului. Eminentul arheolog elvețian, Dr. Ferdinand Keller, recunoscu, că are de a face cu rămășițele unei colonii de

oameni din epoca de piatră. El adună aceste rămășițe și începu să studieze clădirile de stâlpi ale oamenilor preistorici, deșteptând astfel interesul multor arheologi străini, cari la rândul lor începură cercetări în toate părțile, ajungând la rezultate foarte bune. Mai întâiu au aflat în lacurile din Elveția o multime de rămășițe, din epoca de piatră mai nouă. S'au găsit 160 de stațiuni. În curând au urmat și descoperirile din alte țări. În Franca au găsit 32 de stațiuni, în Italia 36 (așa numitele Terramare). În Austria 11 și în Germania 46 (mai ales în lacul Bodan), tot astfel și în Ungaria. Profesorul Dr. Toul-Lausanne, spuse într'o adunare științifică din Elveția, din Winterthur, că cercetările din cei 50 de ani din urmă au dat rezultate atât de bune, că putem ști despre viața acestor oameni preistorici mai mult decât despre locuitorii Helveției pe timpul Romanilor. Despre antropologia și despre originea acestora știm însă foarte puțin. Morminte n'au găsit de loc, afară de schellete împrăștiate, despre cari trebuie să presupunem, că sunt trofee de războiu, și așa dară aparțin unei rase cu totul deosebite. Se mai presupune că aceste clădiri au aparținut Celților, ceace de sigūr se poate zice despre stațiunea La Te'ne, care cade în epoca de fier; fiindcă însă nu știm despre limba lor nimica, rămănea încă neră-

spunsă întrebarea: cărei familii de popoare au aparținut?

Descoperirile acestea au răsturnat și măsurarea timpului (cronologia) adaugând la cronologia geologică și istorică și cea archeologică. Au recunoscut, că a fost de lipsă timp nespuse de mult, până ce a putut omul ajunge dela starea lui primitivă, până la cultura de azi, mult mai mult ca 4000 de ani, cum arată cronologia mozaică. Clădirile și stâlpii și celelalte rămășițe cad parte în epoca antimetalică parte în epoca metalică preistorică; amândouă aparțin epocii mai nouă de penătră sau perioadei neolitice, care sta probabil cu 3000 până la 4000 de ani înainte de Christos. Pe timpul acela domnea o cultură destul de înaintată; găsim începuturile lucrării pământului, păstoritul, țesutul, facerea oalelor; unelte și arme, mai întâiu din piatră, după aceea din bronz și la sfârșitul acelei perioade și din fer.

Cătră o epocă, care cade mult mai înainte ne îndreaptă obiectele descoperite în peștera Keszlerloch la Thayngen și Schweizersbild' la Schaffhausen, și anume în perioada mai veche, în perioada paleolitică, în care oamenii nu cunoșteau încă prăsirea vitelor și lucrarea pământului (nici a face vase din lut).

Peștera Keszlerloch a fost descoper-

vărat, că ar fi convorbit vreodată cu contele Thun și Dayn. Va se zice, căde cu totul în baltă ce a vrut să afirme organul partidului lui Szappanos-Lengyel despre moștenitorul tronului Francisc Ferdinand, că adevărat acesta s'ar fi pronunțat în favorul reformei electorale a lui Andrássy și ar fi zis, că nu e permis, ca naționalitățile să fie folosite pentru a trompa pe Maghiari.

Slovacii și maghiarizarea armatei.

Ziarul slovac naționalist »Slovenski Tizdenik« vorbind de cesiunile concesiunilor militare, zice între altele: Maghiarizarea celor 43 de regimente de infanterie din Ungaria înseamnă o mare nedreptate pentru naționalități. Ceea-ce doresc Maghiarii să se realizeze este contrar voinței Slovacilor, Sârbilor, Românilor și Germanilor, deci a majorității populației țării și o astfel de încercare a maghiarizării armatei, n'ar rămânea fără urmări. În fața acestei tendențe partidul naționalităților nu se poate mulțumi numai cu o simplă protestare, ci va trebui să lupte în tot chipul împotriva pentru a zădărnici machinațiunile maghiare. Nu e permis ca feciorii noștri să fie chinuți și la armată cu învățarea unei limbi străine. Maghiarizarea armatei înseamnă umilirea noastră. În fine »Slovenski Tizdenik« zice, că împotriva pretențiilor maghiare trebuie să se pornească o acțiune întinsă, iar cât pentru actuala criză autorul declară, că ea numai realizând sufragiul universal secret și egal se poate rezolva.

Foile maghiare despre situație.

Astăzi va fi primit în audiență de Maj. Sa ministrul Wekerle. După părerea ziarelor maghiare, această audiență nu va aduce o schimbare mai deosebită în situațiunea actuală. După informațiunile acestor ziare, Iuliu Iusth a declarat în repetite rânduri, că coroana e gata să ajungă la un acord cu partidul independist, cu adausul însă, că aceasta ar fi posibil numai pe lângă stabilirea unui scurt provizoriu în cesiunea băncii, care să facă cu puțință executarea votului universal, egal și secret.

Vorbind de acest provizoriu în cesiunea băncii, »Pester Lloyd« e de părere, că acesta ar însemna un câștig pentru rezolvarea crizei. Ziarul lui Kossuth »Budapest« leagă puține speranțe de audiența lui Wekerle. Criza — scrie »B-t« — va dura încă mult timp. Această împrejurare poate complica situațiunea, deoarece mai mulți membri ai guvernului nu vreau să gireze mai departe afacerile. Acestor păreri s'a dat expresiune și în conziliul de miniștri de alaltăieri.

»Budapesti Hirlap« scrie următoarele: Cât timp va mai dura politica bruscă a Vienei, și cât timp nu se va mai ținea cont de principiile partidului independist sau de planul de descurcare a lui Andrássy, criza va fi foarte gravă. Wekerle poate să raporteze Maj. Sale, că trăgânarea crizei produce o politică tot mai agitatoică și intransigentă.

Organul partidului popular »Alkotmany« profetește următoarea rezolvare a crizei: Francisc Kossuth primește încredințarea, să formeze un cabinet al coaliției, din care să facă parte și Wekerle, Iusth și Andrássy. Acest nou guvern, bazat pe o nouă majoritate, ar fi compus din partidul independist, constituțional și

poporal. Programul noului guvern ar fi următorul:

Cât mai grabnică realizare a reformei electorale, votarea proiectului anexiunii Bosniei și Herțegovinei, susținerea și consolidarea pactului dela 1867, a instituțiilor comune, indeosebi a ministeriilor comune, a delegațiilor, a reprezentanților externe, a armatei comune, apoi susținerea cvotei, accentuarea energică a drepturilor ungare asigurate prin legi privitoare la teritoriul vamal independent, declararea solemnă a drepturilor Ungariei cu privire la banca națională, prelungirea privilegiului băncii până la 1917 și în fine rezolvarea cererilor pe teren militar, într'un astfel de mod, ca drepturile purtătorului coroanei să nu fie atinse.

Convorbire cu moștenitorul tronului turcesc. Corespondentul din Constantinopol al ziarului »Berliner Tageblatt« publică în acest ziar o interesantă convorbire, pe care a avut-o zilele acestea cu prințul Iusuf Izedin Efendi, moștenitorul tronului turcesc. După ce prințul a declarat că se bucură de introducerea constituțiunii, a continuat așa:

»Chiar de nu ar fi educația mea curat militară, care mă face să îngrijesc de întărirea armatei, eu tot nu voi uita că armata ne-a dat libertatea, nu voi uita îndatoririle ce le am față de armata noastră. Toți supușii imperiului otoman datoresc libertatea lor armatei«.

Veniind vorba despre călătoriile sultanului Mehmed V prin țară, prințul moștenitor a zis: »Și eu aprob foarte mult aceste călătorii. Și eu aș vrea să călătoresc prin țară spre a cunoaște starea și nevoile populației. Dar de oarece aș voi să cunosc și eminentele progrese culturale ale Europei apusene, voi face cât de curând o călătorie în Apus, spre a vedea cu ochii ceace am cetit numai în cărți«.

Cu toate că prințul este acum în etate de 52 ani, el pare cu mult mai tânăr. E un bărbat inteligent și cult și un adept infocat al ideilor liberale.

Inarmarea Angliei. Ministrul Churchil, vorbind la Manchester, de panica ce s'a încercat a se provoca prin zvonurile despre vase de război și aeroplane de spionajiu, a zis între altele: Cu cât mai mult zgomot vor face cei ce răspândesc asemenea zvonuri, cu atât mai mare trebuie să fie liniștea și disprețul, cu care națiunea cea mare trebuie să primească asemenea revelațiuni cu privire la flotă. Ași putea, a continuat ministrul, să justific sporul de 3 milioane al bugetului marinei, dar nu ași putea admira pe cei ce pledează pentru o politică de rodomontade și senzațiune cu cheltuielile pentru armament; guvernul e gata a lua măsuri de apărare, sfătuește însă țara să se conducă după saturele ministrilor săi responsabili iar nu după campaniile cutărur politicieni sau a ziaristilor avizi de știri de senzație.

Bandele grecești. Agenția telegrafică din Atena desminte știrile după care s'ar forma noi bande pentru a pătrunde în Epir. Guvernul nu ar tolera aceasta. Se desminte de asemenea formal și știrea că insula Skopelos ar fi fost transformată într'un depozit de arme, precum și știrea formării unei bande în insula Corfu spre a merge la Epir. unde populațiunea gre-

ția, despre cari am amintit mai sus, dela Keszlerloch și Schweizerbild sunt după cercetările lui Nüesch postglaciale, adevărat după epoca de gheață. În peșterile Keszlerloch au locuit oameni numai la finea epocii mamușiilor și la începutul epocii renului; în Schweizerbild însă numai la finea epocii renului.

Aceste două colonii de oameni străvechi dovedesc, că perioada paleolitică a durat foarte mult. Ele formează legătura dintre stațiunile paleolitice din Franța și Belgia și dintre coloniile paleolitice dela Schussenried și cele din Moravia (Mähren) sau cele din Rusia sudică.

Descoperirile dela Keszlerloch au dovedit, că oamenii de atunci au trăit deodată cu mamutul și rinocerul.

Obiectele aflate au mai dovedit, că a existat o rasă de oameni pitici, de pigmei, la sfârșitul epocii paleolitice și și la începutul celei neolitice. Iar după desemnurile și ornamentele sculptate în piatră putem constata, că peștera Keszlerloch ocupă un loc de frunte între coloniile preistorice ale epocii de piatră.

Toate sculpturile acestea, ce s'au găsit în Elveția și Boemia și cu deosebire

cească are o atitudine din cele mai leale. Toate aceste știri, răspândite în scop de a face suspectă politica grecească, sunt simple născociri.

Austro-Ungaria și Bulgaria

Ministrul Austro-Ungariei la Sofia, contele Thurn-Valsassina, a remis alaltăieri regelui Ferdinand al Bulgariei scrisorile sale de acreditare cu ceremonialul obicinuit. În discursul său adresat regelui, ministrul a zis următoarele:

»Majestatea voastră cunoaște viua simpatie și interesul constant ce augustul meu stăpân și guvernul său l'au purtat totdeauna dezvoltării și prosperității frumoasei țări care, sub domnia glorioasă și grație înțelepciunii luminate a suveranului ei, a făcut, în timp de 20 de ani progrese atât de mari pentru o frumoasă și adâncă cultură. Ducând cu o mână hotărâtă și sigură destinele vigouroasei națiuni, ce i-a fost încredințată, Majestatea Voastră a știut câștiga eterna grațitudine a supușilor săi realizându-le dorința cea mai scumpă și izbutind pe o cale înțeleaptă și pacifică să facă să se recunoască în mod general independența regalului Bulgariei.

»Guvernul meu e convins, că legăturile sincere de amicitie atât de fericit stabilite între regat și monarhie și atât de solid legate prin multiple interese comune între cele două state, se vor consolida și mai mult pe viitor și mă felicit a fi chemat a asigura Majestatea Voastră de sentimentele de adevărată și profundă amicitie, pe care Majestatea Sa Apostolică n'a încetat niciodată a o avea pentru augusta persoană a Majestății Voastre«.

Regele Ferdinand a răspuns următoarele:

»Cu satisfacțiune am ascultat amabilele cuvinte, prin care îmi transmiteți, pentru mine și țara mea, expresiunea interesului arătat străduințelor noastre spre progres de M. S. Împăratul și guvernul monarhiei, în urma circumstanțelor istorice, prin care a trecut Bulgaria și cari au consacrat în chip atât de fericit independența ei. Această dovadă de simpatie a augustului vostru suveran, unită cu asigurările reînnoite ale sincerei sale prietenii față de persoana mea, îmi e cu atât mai prețioasă, că văd o nouă dovadă a dorinței Majestății Sale de a strânge pe viitor legăturile, pe cari multiple interese comune le-au stabilit între cele două state. Țiu a vă face de asemenea cunoscut dorința mea reciprocă în această privință precum și a vă asigura de binevoitorul concurs ce cu plăcere îl voi pune întru realizarea sarcinii ce vă este încredințată de augustul vostru suveran. Vă rog a-i exprima asigurarea foarte sincerului meu devotament«.

Programul guvernului turcesc.

În ședința de alaltăieri (24 Mai n.) a camerei turcești s-a dat cetire programului guvernului Hilmi-pașa.

Programul vestește mai întâi mișcarea reacționară și evenimentele dela 13 Aprilie; relevează meritele și eroismul armatei și a lui Sefket-pașa, grație cărora s'a restabilit regimul constituțional mai solid decât înainte. În ce privește turburările dela Adana, care sunt atribuite aceleiași mișcări provocatoare ca și mișcarea reacționară din Constantinople, vinovații, ori cari ar fi ei, vor fi cu severitate pe-

în Franța de meazăzi și figurile pe păreți, găsite în peșterile Francei și Spaniei arată, că oamenii din acele timpuri erau deja ființe înțelepte și aveau un deosebit gust și dibăcie în artă. Nüesch după calculele făcute, spune că acești locuitori de peșteri au trăit înainte cu 22,000 până la 27,000 de ani. Dezvoltarea destul de înaintată a lor ne face să presupunem, că au avut un lung șir de antecedenti. Cu ajutorul anatomiei comparative s'a constatat aproape cu siguranță că antecedenti omului paleolitic au existat și în epoca terțiară și anume chiar și în cea miocenă (treapta cea mai joasă din epoca neoterțiară). Este probabil, că și omul a trecut și s'a dezvoltat ca celelalte mamifere, cari apar tot în timpul terțiar. Acum se naște întrebarea, care formă de dezvoltare din multe, cari au ridicat ființa omenească dela starea lui primitivă până la cultura de astăzi, o putem numi cu cuvântul om. Prof. G. Tritenius zice, că atunci s'a putut face o unealtă și a putut fi conștiu de scopul pentru care a făcut-o.

Ric.

deși și în mod exemplar. Valiul din Adana și mutesariful Djebelberechet au fost revocați; ordinea a fost restabilită; obiectele răpite vor fi înapoiate în mod treptat; se acordă ajutoare medicale și bănești.

Programul anunță trimiterea unei comisii mixte, și definește însărcinările și spune că autoritățile din provincii au primit instrucțiuni categorice de a ținea gata în locuri converabile trupe suficiente.

În ce privește situația financiară, deficitul care era la început de mai mult de șase milioane a fost redus prin economii la 3,800,000 lire și e cu neputință a fi redus mai mult în ce privește cheltuielile, însă este posibil a spori încassarile profitând de sporul progresiv al unor venituri și stabilind cel mai bun sistem de impozite. Marele vizir speră că nu va cere un nou împrumut și anunță că veniturile extrabugetare vor fi afectate la perfecționarea armatei și marinei; bugetul respectiv va fi supus parlamentului.

Programul anunță prezentarea proiectului relativ la serviciul militar, iar în cursul săptămânii proiectul reorganizării administrațiunii și mai ales reforma sistemului de recrutare al funcționarilor.

Marele vizir Hilmi-pașa cere votarea legii presei, a întrunirilor și a asociațiilor. Dânsul este părtaș al libertății presei egoiste și antipatriotice.

În ce privește politica externă zice: Vom urma relațiunile noastre cu străinătatea pe temeiul unei absolute sincerități, păstrându-ne interesele și drepturile noastre de azi, evitând conflictele cu străinătatea. Vom putea de aici înainte să consacram silințele noastre la realizarea reformelor.

După cetirea programului cabinetului, un deputat musu'man a cerut explicațiuni asupra vinovaților din revolta dela 13 Aprilie. Grecul Bussios a pronunțat un violent rechizitoriu în contra cabinetului, a ridicat afacerea metropolitului din Drama și a cerut trimiterea cabinetului în fața Consiliului de război. Președintele i-a luat cuvântul, după care Camera a dat cabinetului un vot de încredere cu 191 voturi contra 5.

Ministrul de interne Ferid a citit programul și în Senat, care a votat în unanimitate încrederea în guvern.

Comitatul Brașov în anul 1908.

Membrilor congregației comitatense li s'a trimis cu posta raportul vicespanului pe anul 1908 tipărit în broșură în limba maghiară, având titlul următor:

»Raportul vicespanului comitatului Brașov despre situația comitatului Brașov în anul 1908. Poporațiunea comitatului Brașov și creșterea populațiunii în anii 1900—1907; scrisă de August Jekelius, vicespan.«

Din datele amănunțite ale acestui raport oficial, care se estinde pe aproape 200 pagini octav, spicium următoarele date de interes general pentru locuitorii comitatului Brașov:

În capitolul prim d-l vicespan vorbește în general despre situația administrației în comitatul nostru, și ajunge la concluziunea, că această situație este în genere satisfăcătoare. În majoritatea comunelor aparținătoare comitatului se poate constata un progres îmbucurător pe terenul cultural și economic, care este efluxul muncii cinstite a locuitorilor și a conducătorilor lor. Sunt însă și comune, cari stagnează, cari sărăcesc și în cari s'au încuibat moravuri rele. Pentru stărpirea acestor simptome păgubitoare e chemată congregațiunea comitatului să ia dispozițiuni corespunzătoare.

Conducerea centrală a comitatului merită deplină laudă, în urma faptului, că toți funcționarii din nou aleși în adunarea generală din 28 Noemvrie 1907 și-au împlinit cu scumpătate datorințele lor. În decursul anului nu s'a ivit în contra acestora nici o cercetare disciplinară. Primnotarul Dr. Semsey Aladar, în contra căruia s'au ridicat acuze prin pressă, a fost achitat de curtea cu jurați, iar comisiunea disciplinară comitatensă, după cercetarea pretinselor abuzuri, a sistat cercetarea pe motiv, că acuzele au fost nebasate. În schimb au fost trași în cercetare disciplinară mai mulți funcționari comunali.

Intr'un capitol mai lung se vorbește despre afacerile financiare ale comitatului și despre fundațiuni. Pensuni s'au acordat în anul 1908 la 25 persoane în suma totală de 32,000 cor., cu aproape 9000 cor. mai mult ca în anul 1907.

Un capitol separat se ocupă cu starea sanitară a locuitorilor comitatului, care a

rită acum 20 de ani. Congresul americanștilor din Stuttgart dela 1904 făcu o excursiune la Schaffhausen, ca să vadă rămășițele din epoca paleolitică. Sculpturile și desemnurile frumoase în piatră o au pus în uimire.

Devine tot mai probabil, că au existat oameni și în epoca terțiară. O mulțime de rămășițe ale epocii pliocen (partea din urmă a epocii terțiare) dovedesc fără îndoială aceasta. În Europa însă avem rămășițe numai din perioadele mai nouă ale diluviului. Studiul acesta de dezvoltare a feței pământului se caracterizează prin epoca de gheață, ce a urmat, în care au fost însă și perioade cu climă mai bună, în cari s'au format munții »glecerici«. Urmele, ce s'au găsit în straturile de var din Taubach lângă Weimar dovedesc existența primilor oameni diluviului (din perioada primă a glecerilor) a căror treaptă de cultură a fost cea a epocii de piatră.

În epoca ultimă de gheață îl aflăm într'o climă rece, pe șesul înalt din Suedia, la Schussenried (Württemberg). El e deja incunjurat de animale. Găsim deja tarandul, ursul și lupul, vulpea. Plante găsim numai mușchi și lichene, cum le aflăm azi în Grönlanda. Locurile din Elve-

fost în general satisfăcătoare. Epidemii mai grele n'au bătuit. Anghina s'a ivit în 16 comune cu 16 casuri letale. Scarlatina în 20 comune cu 43 casuri letale. Vârșatul în 10 comune (3 morți). Tusea măgărească în 8 comune cu 17 casuri letale; tifusul în 11 comune cu 20 casuri letale. Au fost vaccinate 2464 persoane, iar 1866 au fost revaccinate. În spitalul din Brașov au fost îngrijiți 2334 bolnavi și s'au făcut 947 operațiuni.

Cu privire la asentările din comitatul Brașovului raportul viceșpanului ne comunică următoarele: În Brașov au fost asentați în cl. I 69 recruți și 27 ca rezerviști de întregire, în cl. II 6 recruți și 10 rezerviști de întregire, iar în cl. III 3 recruți și 32 rezerviști de întregire — laolaltă 148 ceea ce face 29.1% din suma totală a celor obligați la serviciul în armată. În toate cercurile comitatului au fost asentați în cl. I 304, în cl. II 97 iar în clasa III 18, ceea ce corespunde la 32.9%.

Un alt capitol vorbește despre târgurile săptămânale și de țară. La toate târgurile ținute în Brașov au fost aduși spre vânzare 26,955 boi, 42440 vaci, 1270 junci, 750 viței, 980 bivoli, 1745 cai și 395 porci.

(Va urma.)

STIRILE ZILEI.

— 13 Maiu v.

Decorarea Prințului Carol al României. D. de Kiderlen-Wachter, ministrul Germaniei la București și d-l căpitan von Massov, atașat militar, au fost primiți Duminecă la amiazi în audiență solemnă de Regele Carol în prezența Reginei, a Principelui moștenitor și Principelui Carol. D-l de Kiderlen-Wachter a remis Principelui Carol însemnele »Vulturului negru« care i-a fost conferit de curând de împăratul Germaniei.

Necrolog. Iconomul stavrotor *Dimitrie Golicu*, profesor la liceul »Traian« și protoereu al județului Mehedinți a încetat din viață Sâmbătă în 9 Maiu v. în etate de 45 ani. Ooihnească în pace!

Achitat pentru un omor. Sâmbătă și Duminecă s'a desbătut în fața curții cu jurați din Lugoj procesul pentru omor al fetei Elena Abuceanu, care văzându-se părăsită de mirele ei, candidatul de avocat Dr. I. Cadariu, cu care a trăit ani de-a rândul în cei mai intimi termeni, l'a împușcat pe acesta în presara nunții lui cu o altă logodnică. Dr. I. Cadariu, a încetat din viață în urma rănilor pricinuite de gloanțele de revolver. Drama aceasta sângeroasă a pasionat mult publicul din Lugoj. Prin urmare era și firesc, ca față de petrecerea finală să se arate un mare interes din partea publicului. Acuzata a recunoscut fapta și a enarat toate relațiile sale cu Dr. Cadariu și motivele, cari au îndemnat-o la săvârșirea crimei, văzându-se părăsită și deonorată de logodnicul ei. S'au ascultat apoi număroși martori, din mărturisirile cărora a rezultat confirmarea depozițiilor acuzatei. Apărătorul acuzatei, Dr. Aurel Văleanu a rostit un splendid discurs de apărare, căutând a dovedi cu puterea irezistibilă a argumentelor nevinovăția clientei sale. A și reușit, căci curtea cu jurați a achitat pe acuzata. După publicarea verdictului acuzata, apărătorul și jurații au fost viu aclamați de public.

Logodnă. D-l Andor *Hollósi*, șeful succursalei băncii comerciale ungare din Pesta și d-șoara Aranka *Unger* din Feldioara — logodniți.

Vinovăția ex-sultanului Abdul Hamid. Ziarul turcesc »Sabach« publică pe baza anchetei făcute de tribunalul de războiu din Constantinopol, că depozițiunile făcute despre evenimentele petrecute în vara anului 1908 și mai ales despre recenta răsvrățire, sunt foarte compromițătoare pentru fostul Sultan Abdul-Hamid.

Convocare. În conformitate cu hotărârea adusă în ședința de comitet dela 23 Martie n. 1909, a *Despărțământului Cluj*, — al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, avem onoare

a convoca pe a II-a zi de Rusalii, Luni în 31 Maiu n. a. c. *adunare cercuală extraordinară în comuna Feneșul-săsesc*, cu următorul program:

I. La 3 oare d. a. deschiderea adunării în școala română gr. cat. 2. Raportul comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare cercuală. 3. a) Alegerea unei comisii pentru verificarea procesului verbal. b) Alegerea unei comisii de 3 membrii pentru censurarea raportului general, încassarea taxelor dela membrii vechi și pentru înscrierea de membrii noi. 4. Prelegere populară. 5. Raportul comisiei de 3, de sub pct. 3 b)

II. 6. Deschiderea *expoziției de vile cornute*, aranjată de membrii »Tovărășiei ocazionale pentru asigurarea vitelor în Feneșul-săsesc«. 7. Alegerea unei comisii pentru propunerea premiilor.

III. 8) Deschiderea *expoziției de lucruri de mână și țesături țărănești*. 9. Alegerea unei comisii pentru propunerea premiilor. 10. Eventuale propuneri. 11. Închiderea adunării.

IV. La 8 oare seara prelegere populară cu schiopicul.

La aceasta adunare sunt invitați toți membrii despărțământului nostru și toți aceia, cari se interesează de binele și luminarea poporului nostru și de înaintarea Asociațiunii.

Cluj, la 21 Maiu n. 1909.

Dr. Valențin Poruțiu, Eugen Pop Păcurariu, secretar. director.

Sporirea flotei americane. Secretarul de stat la departamentul marinei americane a anunțat că flota pe 1911 va fi sporită cu două cuirasate tip »Dreadnought« și 5 torpiloare; aceasta cu toată reducerea de 10 milioane de dolari, ordonată de președintele Taft.

S'a pierdut la maiialul de alaltăieri o agrafă de aur. Cel ce a găsit-o e rugat a o preda redacției »Gazetei« în schimbul unei remunerațiuni.

Doi ucenici de tipografie află imediat primire în stabilimentul nostru tipografic, unul ca învățăcel la mașină, altul în zețarie. Cei ce vor avea mai mult ca două clase gimnaziale ori reale vor fi preferați. A se adresa la administrația »Gazetei«.

Pentru statua lui Eminescu. Știm că în 15 Iunie st. v. a. c. se împlinesc 20 de ani, dela moartea neuitatului nostru poet Eminescu și că s'a pornit o mișcare spre a se serba această aniversare. D-l Ioan *Scurtu*, scrie din acest incident în »*Sămănătorul*« un articol avântat, în care, după ce aprețiază însemnătatea lui Mihail Eminescu, ca poet național și universal în aceeși vreme, zice următoarele:

»Este prea firesc să se simtă în lumea noastră intelectuală și un cult nou pentru marele poet renăscut. Și e firesc să se ceară, precum au făcut-o Gălățenii, într'o pornire generoasă, — comemorarea celor douăzeci de ani impliniți dela moartea poetului, ca o sărbătorire generală a învierii geniului eminescian«.

»In capitala țării au și început să se ia măsurile pentru aniversarea demnă a zilei de 15 Iunie, când poetul a trecut la vecinicie. Dela Iași, dela Galați și din alte orașe ne vin de asemenea știri îmbucurătoare despre pregătirile ce se fac în vederea comemorării. Se vor da festivaluri, se vor rosti cuvântări despre Eminescu, se vor cânta poezii ale sale, se vor publica almanahuri festive. In unele părți, este vorba să i se ridice poetului și un bust local.

»Ideea e frumoasă, de sigur, dar credem că a sosit vremea înălțării în București a unei statui monumentale, vrednice de geniul lui Eminescu. In acest senz, un grup de scriitori, artiști și profesori au și luat inițiativa în București. Ei se vor adresa tuturor preșinilor și admiratorilor poetului, vor organiza un nou festival la 15 Iunie, în sala »Ateneului«, se vor constitui într'o societate anume pentru strângerea prin serbări și subscripții a fondurilor trebuincioase unei statui monumentale, cu totul artistică și cu totul vrednică de numele și de amintirea lui Eminescu. Nu săptămâni și nici luni de zile, ci — dacă va

fi nevoie — ani întregi se va stăru în acest scop, alcătuindu-se pretutindenea, în țară și la Români de peste hotare, cercuri de oameni harnici, devotați ideii de a se înălța lui Eminescu o statue. Va fi un fel de societate în felul societăților germane, a Goethe și Schillerbund-urilor, căci numai astfel, prin muncă răbdătoare și prin stăruinți jertfitoare, se pot înălța opere de recunoștință trainice și demne«.

»Nu ne îndoim că ideea va prinde, va fi primită și sprijinită cu dragoste pretutindenea între cetitorii și admiratorii poetului. La vreme și când comitetul din București se va fi constituit pe deplin și își va fi stabilit întreg planul propagandei, revista noastră — și credem că toate celelalte — va sta ori când la îndemână pentru informații mai de aproape despre ceea ce se pregătesc«.

»Dar și până atuncea, e bine să vestim din vreme ideea statuii lui Eminescu, a unei mândre statui, pe care parcă o vedem răsărind dintre »flori albastre«, într'un cadru de »teii«, în mijlocul grădinei Cișmigiu ori la Șosea, în preajma unui poetic lac improvizat, — spre a fi ca un loc de închinare către geniul poeziei noastre. Falcna marmură albă, pe care Eminescu a cântat-o în atâtea din poeziile sale, drept simbol al frumsetii și castității idealului său de femeie, va înfăptui astfel, pentru ochii și sufletul tuturor, eternitatea operii poetului și vrednicia recunoștinții credincioșilor săi.

Bibliografie.

Dicționarul numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria, compus din încredințarea »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« de *Silvestru Moldovan* și *N. Togan*. Se vinde la toate librăriile. Prețul: 5 cor.

Această lucrare de mult reclamată de trebuințele zilnice, atât ale noastre, cât și ale concetățenilor de altă limbă, apare în editura »Asociațiunii« și are următoarele părți: Partea I cuprinde toate numirile localităților din Ungaria, în care se găsește populațiune română, la fiecare localitate se indică numirea românească, apoi cea oficială (maghiară) și dacă există cea germană. Se arată dacă e comună mare sau mică etc, se spune comitatul și cercul administrativ și numărul locuitorilor după naționalități, pe baza recensământului din 1900.

Partea II-a cuprinde numirile maghiare (oficiale) ale localităților, precum și cele corăspunzătoare române, iar partea a III-a cuprinde numirile germane și cele corăspunzătoare românești.

Autorii și-au dat silința să fie cât mai conștiențioși în alcătuirea lucrării și putem spune cu bucurie că au reușit să ne deo o lucrare bună și folositoare, pentru care cu toții le datorăm recunoștință.

Dicționarul poate interesa și cercurile științifice, pe filologi, geografi, istorici etc. pentru cercetările cărora desigur le va face bune servicii.

»Asociațiunea«, care a inițiat lucrarea și a suportat cheltuelile tiparului, dovedește că-și înțelege pe deplin misiunea culturală ce o așteaptă toată obștea românească dela dânsa.

Sperăm, că toate instituțiunile noastre și toate oficiile se vor grăbi a-și procura acest dicționar.

»Poveste Grozavă« poem alegoric în opt cânturi asupra *răscoalilor din 1907*. Ediția I, de *Florian I. Becescu*. A apărut de curând în Constanța. tipografia »Ovidiu« (8° mic 46 pag.) Prețul unui exemplar 1 leu.

»Ciprian Porumbescu, icoane din frământările unui suflet de artist.« De Dr. *Valeriu Branice*. Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin librăria »Gazetei«.

ULTIME ȘTIRI.

București, 26 Maiu. Eri dimineața au sosit aici 109 studenți universitari bulgari din Sofia. La gară li s'a făcut o foarte entuziastă primire de către studențimea română și locuitorii capitalei. In numele studenților români a vorbit stud. Radu Portocală, căruia i-a răspuns st. Taneff. Dela gară studenții au plecat într'un imponent cortegiu la universitate, unde s'au rostit din nou discursuri. Seara s'a oferit oaspeților bulgari un banchet de cătră ministerul instrucției. Astăzi studenții au vizitat diferitele instituții ale orașului.

Salonic, 26 Maiu. Eri a fost găsit asasinat în apropiere de Monastir, președintele clubului constituțional bulgar din Crușevo, Toma Nicolaev. Este al 12-lea șef bulgar din Macedonia asasinat.

Londra, 26 Mai. Couzilierii municipali berlinezi, în vizită în Anglia, au fost primiți de rege la palatul Buckingham. Suveranul a reamintit primirea amicală ce i-s'a făcut cu ocaziunea vizitei sale la Berlin și a spus că se bucură a putea inapoia deputațiunii berlineze cordialitatea acelei vizite.

Lemberg, 26 Maiu. Studențimea universitară polonă a hotărât cu unanimitate de voturi proclamarea grevei pentru trei zile, în semn de protestare contra desconsiderării sistematice a intereselor studențimei polone de către guvernul austriac. O delegațiune de șase studenți se va duce la Viena pentru a preda guvernului o petițiune, prin care se cere de urgență să se înființeze o nouă universitate și să se majoreze numărul clinicelor. Greva a început eri în toată liniștea.

Constantinopol, 26 Mai. Budgetul extraordinar a fost depus la Camera. Incassările se ridică la 5.655.000 lire, dintre care 2 milioane provenind din indemnitatea plătită de Austria și 1.600.000 lire bani și valori găsite la Palatul Yldiz, apoi, 650.000 lire, care rămâne din ultimul împrumut. Cheltuielile sunt de 6.700.000 de lire, dintre cari 3.963.027 afectate la ministerul de războiu mai cu seamă pentru artilerie, spre a cumpăra materialul de războiu și munițiuni, 94.000 lire pentru marină.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branice.

Wällischhof,

sanatoriu aranjat — după sistemul Dr Lahmann — cu toate întocmirile modene ale terapiei fizice și dietetice; 1/2 oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf: Maria-Enzensdorf bei Wen.

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza

Dr. Toma Madincea

medic militar emeritat, specialist pentru boalele interne (din lăuntru) și venerice, cu locuința în Kolozsvar (Cluj) Berda-Mozes utca Nr. 2, colțul dela străzile Kossuth Lajos și Berde Mozes lângă colegiul unitar, ordonează dela oarele 11—12 a. m. și 2—4 p. m.

Aducem la cunoștința On. public, că prețul apelor minerale și igienice din depositul nostru din strada Aței Nr. 6 pe lângă schimbul imediat al sticlelor este următorul:

Gloria	1 litru 12 fl.	1/2 litru - fl.
Bo-patak	" 12 "	" "
Matild	" 16 "	" 14 "
Borhagy	" 16 "	" 14 "
B-aross	" 16 "	" 14 "
Előpatak	" 16 "	" 14 "

La cumpărare de 25 sticle

Societatea pe acții a exploatării și exportului apelor minerale.

Fehérkő	" 16 "	" 14 "
Felsőrákos Mária	" 16 "	" 14 "
Kászón Salutáris	1 litru 16 fl.	1/2 litru 14 fl.
Horgász	" 16 "	" 14 "
Repáti	" 16 "	" 14 "

liferăm Borvizuri acasă. — Apelăm la sprijinul On. p. bice

(479,55—150)

Borszék	" 28 "	" 22 "
Sztojka	" 28 "	" 22 "
Boholt	" 26 "	" 22 "
Hargitta	" 26 "	" 22 "
Székely-Selters	" 26 "	" 22 "

Dela librăria „GAZETEI“ Braşov se pot procura următoarele cărți

(La cărțile aici înscrise este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandările.)

Scrisori literare pentru popor.

„Din lumea basmelor“ de I. T. Mera cu 87 ilustrații originale format octav mare pe 284 pagine. Prețul cor. 3.50 plus 20 bani porto.

N. Iorga „Lupta pentru limba română“, care conține acte și lămuriri privitoare la fapte din Martie 1906 săvârșite în București. Prețul 1 cor. pl. 10 b. porto.

„Scrisori și inscripții Ardelene și maramureșene“ de N. Iorga, profesor universitar. Format cuart mare hârtie fină pe 533 pagini. Prețul cor. 3.50 bani plus 30 bani porto.

De renumitul pevestitor Sadoveanu. „Mormântul unui copil“. Conține următoarele povestiri: Mormântul unui copil. Păcat boeresc, Tu nai iubit; In noaptea anului nou, O povestire de sărbători. Străjerul, Cel întâi, Plopul, Pastin. Format octav pe 233 pagini. Prețul 2 cor. plus 10 bani porto.

I. C. Panțu: „In plasă“, „In Baita“, „Cale grea“, „La Căde“, „La căciujma lui Tiriplic“, „Schite din viața delu țera“. O broșură de 112 pag. cu prețul 40 bani (+ 5 bani porto.)

I. C. Panțu: „Lu țerg“, povestire din viața unui cioban. O broșură din 32 pag. cu prețul 16 bani + 3 bani porto.

„Foiletoane“ de Stelian Russu cu cuprinsul următor: „O bucurie de Paști“, „La mănăstirea Sinaia“, „Cad Frunzele“, „Căpitanul Ioan“, „La Hunedoara“, „O povestire“, „Lângă Someș“, „La Castelul lui Ioan Huniade Corvin“. Format Octav mare pe 75 pagine prețul 1 cor. plus 10 bani porto.

Sofia Nădejde „Robia banului“ roman 361 pagine, prețul 2 cor. plus 30 bani porto.

„Valuri alinate“, traduse de Coșbuc, după Carmen Sylva. Cor. 1.50 plus 20 b. porto.

A. O. Maior „Biblioteca copiilor“ Vol. I. a apărut în editura „Lucăfărușului“ cu o poveste inedită scrisă anume pentru acest volum de Carmen Sylva cu numeroase ilustrații, costă 1 cor. 60 bani plus 10 bani porto.

„Carnetul Roșu“, o interesantă novelă nihilistă, tradusă din germană de Moșul. Prețul cu posta . . . . . -50 b.

„Caractere morale, exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“ de Ioan Popoa. Prețul cor. 2.— b. (cu posta cor. 2.40 b.)

Cugete și considerațiuni din experiența vieții lui Arghirobarb. Conține 170 de sfaturi înțelepte, scoase din pățania vieții. . . . . Prețul 20 b. (cu posta 24 b.)

„Novela de Stenikiewicz: „Natură și viață“, „Sluga vechi“ și „Ianco muzicantul.“ Traducere de I. C. Panțu; o broșură de 192 pag. Prețul 80 bani + 5 bani porto.

Lira Bihorului, o carte cu povestiri istorice scrise în versuri, de Antoniu Pop. Prețul 40 b. (cu porto 46 bani).

„Irittele Nicolae“, schiță din viața preoților de G. Simu. Prețul 60 b. + 6 bani porto.)

„Suspini și zămbire, poezii și proză de A. Pop. Prețul 80 bani (cu porto 86 b.).

535 număr
19.9 v. gr. h. t.

Arveresi hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. illetőleg az 1908. évi LXI. t. c. 19. §-a értelmében ezennel közölni teszi, hogy a brassói kir. járásbírósnak 1909 évi Sp. IV. 42/7 számú végzése következtében Dr. Stravoiu Sándor, ügyvéd által képviselt Duşoiu János brassói lakos javára 156 kor. 84 fill. s jár. erejéig 1909 évi Aprilis hó 28 n fogantatosított kielégítési végrehajtás után felülfoglalt és 190 kor. becsült következő ingóságok u. m. butor neműek nyilvános árverés eladottnak.

Mely árverésnek a brassói kir. járásbírósnak 1909-ik évi V. b. 59/2 számú végzése folytán 27 kor. 60 fill. tőkekövetelés ennek — évi — hó — napjától járó — %, kamatai, és eddig összesen 119 kor. 20 fill. bíróiag már megállapított, költségek erejéig. Brassóban Katalin-utca 8 szám alatt leendő megtartására 1909

évi Junius hó 11-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizeté mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsaronalul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1903. évi LXI. t. cz. 20 § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Brassó, 1909 évi május hó 21 napján.

Almasi Gyula,
kir. bír. végrehajtó.

(612,1-1)

Nr. 3456/1909.

Edict de concurs.

Pentru postul de forestier arhidiecesan al pădurilor dumeniului metropolitan și al pădurilor de pe teritoriul dumeniilor fundațiilor Arhidiecesei greco-catolice de Alba-Iulia și Făgăraș publicăm prin aceasta concurs cu terminul de 30 Iunie 1909 pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții au să dovedească că au absolvat vre-o academie silvică și că au obținut diplomă de forestier validă pe teritoriul Ungariei.

2. Pe lângă documentele relative la calificațiunea prescrisă de legile și ordinațiunile vigente, concurenții au să alăture la petiția lor și documentele despre praxa și serviciul lor de până acum și extras matricular de botez

3. Cercul de activitate al forestierului arhidiecesan este determinat în „Statutele Administrației centrale capitulare din Blaj și în ordinațiunile relative conzistoriale.

4. Forestierul primește salariu anual 2000 cor., cincuenal de câte 200 cor., relat de cuartir de 400 cor., pausal de călătorie de 700 cor., 8 orgii cubice lemne de foc și drept la fondul de pensie înființat.

5. Concurenții au să-și înainteze petițiile până la terminul amintit la „Conzistorul arhidiecesan gr. cat.“ în Blaj.

Din ședința Conzistorului arhidiecesan gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, ținută în Blaj la 11 Maiu 1909.

VICTOR MIHÁLYI m. p.,
Metropolit de Alba-Iulia.

(611,1-2.)

Important pentru cei-ce suferă de stomac.

Lipsa de apetit, dureri de stomac, greață, slăbiciune de stomac, mistuire grea, insomnia, lipsa de sânge etc. se delătură numai decât prin renumitele

Picături de stomac a lui Brady

(BRADY-féle Gyomorcsöppek.)
Mii și mii de epistole de mulțami și recunoștință.

O sticlă mică cu îndrumarea de folosință 80 bani, una mare cor. 1.40.
De căpătat în ori ce farmacie.

Magazinul principal
Brady C. Gyógytára
a „Magy. Királyhoz“

Wien. I. Bez. Fleischmarkt. Depot 247, de unde la dorință se trimite gratis interesanta „Broșură specială“ după trimiterea a 5 cor. se expediază 6 sticle mici, după trimiterea a cor. 4.50 se expediază 3 sticle mari scutite de porto.

Să ne păzim de imitațiuni. Adevăratele Picături de stomac a lui BRADY trebuie să fie provăzute cu marca de scuire și cu subscrierea de mai sus.

VIN de Covăsânt, calitate escelentă

se află de vânzare dela 50 litre în sus, la Doamna Văd. A Dr. PETRAN, Arad. Strada Lazar Vilmos Nr. 4.

Prețurile sunt următoarele:
Vin alb de 1 an Hl. cu 40 cor.
" " de 3 ani Hl. 50 cor.
" " de 10 ani Hl. 60 cor.
Risling de 5 ani cu 70 coroane.

(608,2-2)

ANUNCIURI

(insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrișorilor administrațiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult se scată se face scădământ, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Cursul la bursa din Viena.

Din 25 Maiu n. 1909

Renta ung. de aur 4%	113 95
Renta de corone ung. 4%	93 25
Impr. căl. fer. ung. în aur 3 1/2%	83 15
Impr. căl. fer. ung. în argint 4%	93 90
Bonuri rurale croate-slavoane	94 35
Impr. ung. cu premii	203 75
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	145 10
Renta de hârtie austr. 4 1/10	96 50
Renta de argint austr. 4 2/10	96 40
Renta de aur austr. 4%	117 35
Renta de corone austr. 4%	96 40
Bonuri rurale ungare 3 1/2 2/3	86 85
Losuri din 1860	160 65
Acțiunile de-ale Băncei ung. de credit 75 25	
Acțiunile de-ale Băncei austr. de credit 636 —	
Acțiunile de-ale Băncei austro-ung. 1778 —	
Napoleoniori.	19 04
Mărci imperiale germane	117 20
London vista	239 60
Paris vista.	95 25
Neto italiene.	94 55

Cursul pietei Braşov

Din 26 Maiu n. 1909

Bancnote rom. Cump. 18.88	Vënd. 18 94
Argint român	18 70
Lire turcesci	21 40
Seris. fonc. Albine 5%	100.—
Seris. Rusesci	2 51
Napoleoniori.	19 04
Gabeni	11 20
Mărci germane	117.—

La prea înalta poruncă a Maiest. Sale Apost. c. și reg.

A XXXIX. LOTERIE de Stat c. și r.
pentru scopuri de binefaceri în Austria.

Loteria acésta unică în Austria legal concesionată conține **18.399 câștiguri în bani gata** în suma totală de **513.600 Cor.**

Câștigul principal **200.000 corone bani gata.**

Tragerea urmază irevocabil în 17 Iunie 1909. Un los costă 4 corone.

Losuri se capătă la secțiunile loterilor de stat în Viena III Vorderer Zollamtsstrasse 7. Colectanții de loterie, Trafici, la oficiile de dare, poste, telegraf și căi ferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpărători gratis.

Losurile se trimit franco.

Directia c. r. a loteriei.
Secția loteriei de stat.

(598,5-10)

In-
dispensabil pentru
DAME
Cel mai bun cosmetic

Crema MARGIT a lui Földe's

departează după câte-va zile piștrui, pete de ficat, sgrăbunțe și alte neurățenii de piele. Netezește încrețturile și face obrazul alb, fresc și jăveșit. Prețul unui borcan mic 1 cor., mare 2 cor.

ARTICOLE SPECIALE de TOALETĂ: Pudra Margit 1 cor. 20 b., Săpun Margit 70 b.; Pasta de dinți Margit 1 cor.; Apă de obraz Margit 1 coronă. — Trimite cu rambursă sau primind prețul. Producentul: **CLELENS v. FÖLDES, farmacist în ARAD.**

Se capătă în toate farmaciile.

Deposit principal în Braşov: Julius Hornung, Emil Jekeliu
Fr. Kelemen, V. Klein, B. Kugler, Lang & Theil,
droguerie; E. Neustädter, H. Oberth, V. Roth,
Fr. Stenner, Teutsch & Bartler, droguerie. Sibiu: A. V. Lin-gner, farmacie.

K 30.000 garanție pentru curățenie.

Săpunul Cerb a lui Schicht este cel mai bun pentru rufărie!

Săpunul Schicht marca Cerb se folosește la tot-felul de spălat, pentru calitățile escelente de curățire: pentru trebuința personală, pentru albituri fine și groase, albe, colorate, mobile, covoare, animale domestice etc. etc. Este lucrat din cele mai alese materii brute.